

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
Видавничо-поліграфічний інститут
Кафедра організації видавничої справи,
поліграфії і книгорозповсюдження**

***Методичні вказівки до виконання
курсової роботи з дисципліни
«Стратегічне управління підприємством»
для всіх форм навчання напряму підготовки (спеціальності)
6.030601 «Менеджмент»***

Київ 2016

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Стратегічне управління підприємством» для всіх форм навчання напряму підготовки (спеціальності) 6.030601 «Менеджмент»: [Електронний ресурс] / Укладачі: І. Б. Шевченко, Н. І. Передерієнко, М. В. Сірик. – Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2016. – 31 с.

*Гриф надано Вченою радою
Видавничо-поліграфічного інституту КПІ ім. І. Сікорського
(Протокол № 5 від 26 грудня 2016 р.)*

Для студентів Видавничо-поліграфічного інституту

Відповідальний редактор: Ганжуров Юрій Семенович, професор, к. політ. н.

Рецензент: Терещенко Ганна Миколаївна, с. н. с., к. е. н., ДННУ «Академія фінансового управління»

Навчальне видання

Шевченко Інна Бориславівна
Передерієнко Надія Іванівна
Сірик Максим Віталійович

***Методичні вказівки до виконання
курсної роботи з дисципліни
«Стратегічне управління підприємством»***

**для всіх форм навчання напряму підготовки (спеціальності)
6.030601 «Менеджмент»**

© Шевченко І. Б., 2016
© Передерієнко Н. І., 2016
© Сірик М. В., 2016

1 СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження, виконане студентом. Завдяки роботі викладач з'ясовує рівень знань і практичних навичок, які здобули студенти в результаті вивчення дисципліни “Стратегічне управління підприємством”.

Курсова робота повинна містити результати глибокого теоретичного осмислення актуальної організаційно-управлінської та економічної проблеми, а також проведений аналіз об'єкта дослідження.

Тематика курсових робіт відповідає завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язана з практичними питаннями конкретної спеціальності.

Завдяки курсовій роботі студент навчається систематизувати отримані теоретичні знання з дисципліни, а викладач зможе перевірити якість цих знань, виявити рівень загальнонаукової та спеціальної підготовки студента, його здатність застосовувати отримані знання для вирішення конкретних проблем, схильність до аналізу і самостійного узагальнення матеріалу з теми дослідження.

Курсова робота є науковою розробкою конкретної теми в невеликому обсязі в процесі навчання фахівця.

Курсова робота не повинна бути власною інтерпретацією проблеми, що нагадує шкільний твір на вільну тему або публіцистичну статтю, оскільки курсова робота завжди ґрунтується на науковій або навчально-науковій проблемі та спирається на наукові джерела.

Курсова робота не може бути простою компіляцією і складатися з фрагментів статей і книг. Вона повинна мати структуру, яка наповнена науковим змістом: фактами, даними, що розкривають взаємозв'язок між явищами, аргументами тощо, містити щось нове: узагальнення вивченої літератури, матеріалів емпіричних досліджень, у якому виявляється авторське бачення проблеми та її вирішення.

Курсова робота є студентським кваліфікаційним навчально-науковим твором, який містить самостійну розробку обраної проблеми. Робота має всі риси наукового твору. У ній чітко сформульовані проблеми і дослідницькі питання, обґрунтована їх актуальність, викладений ступінь вивченої проблеми, стан її дослідження.

Метою підготовки курсової роботи є поглиблення студентом теоретичних і практичних знань з курсу “Стратегічне управління підприємством”, вироблення умінь застосовувати їх при вирішенні конкретних практичних завдань; сприяння розвитку пошуку сучасних наукових досягнень у певній сфері.

Основними завданнями курсової роботи є:

- вивчення (або поглиблення) та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраного напрямку дослідження;
- проведення всебічної діагностики ситуації із застосуванням сучасного аналітичного інструментарію;
- розробка та оцінка альтернативних підходів до вирішення визначених проблем.

Курсова робота як вид звіту про проведене наукове дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність. Загальний обсяг курсової роботи – 45–50 сторінок друкованого тексту, не враховуючи список джерел інформації та додатки.

Мова курсової роботи – українська, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок.

Курсова робота повинна мати таку структуру:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина курсової роботи:
  - перший (теоретичний) розділ;
  - другий (розрахунково-аналітичний) розділ;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш виготовляється друкарським способом і оформлюється за встановленим зразком.

Зміст курсової роботи повинен займати 1 сторінку. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів і пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Зміст роботи має відображати суть проблеми, її складність, логіку дослідження та має бути оформленим у вигляді розгорнутого плану.

Щодо формулювання заголовків розділів і підпунктів курсової роботи висуваються такі основні вимоги: стислість, чіткість і синтаксична різноманітність у побудові пропозицій із переважанням простих слів; послідовне і точне відображення внутрішньої логіки змісту роботи. Назви розділів і підрозділів повинні бути зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

У **вступі** (2–3 сторінки), який починається з нової сторінки, має бути викладено:

- 1) актуальність обраної теми курсової роботи;
- 2) мету дослідження (відповідно до теми курсової роботи);
- 3) завдання дослідження (що є складовими мети дослідження та розкриваються в змісті курсової роботи);
- 4) об'єкт дослідження і предмет дослідження;
- 5) методи дослідження;
- 6) інформаційну основу дослідження (зазначається інформаційна база дослідження та матеріали, за якими виконувалася курсова робота).

У вступі треба чітко визначити та обґрунтувати свій вибір теми дослідження. Повідомивши, на якому рівні перебуває розробка цієї проблеми, дослідник робить висновки про актуальність свого дослідження.

Актуальність наукового дослідження – це його соціальна значущість, що складається з нової наукової інформації, узагальнення передового досвіду, вирішення нових теоретичних завдань, розкриття методів використання теорії в конкретних умовах діяльності.

Під актуальністю розуміють ступінь його важливості в момент дослідження даної проблеми, завдання або питання. Важливість дослідження полягає в обґрунтуванні позитивного ефекту, який може бути досягнутий у результаті вирішення висунутої наукового або практичного завдання. Актуальність теми перевіряється в процесі вивчення рішень директивних органів, науково-координаційних рад, статей постановочного характеру тощо.

Поняття “актуальність” містить корисність і доцільність розгляду чи розробки теми. Обґрунтовуючи актуальність роботи, важливо зазначити зацікавленість багатьох науковців в обраній темі, наявність у ній недосліджених моментів, існування невивченості певних аспектів проблеми чи різноманітності поглядів на неї. Актуальність дослідження може зумовлюватись також поширеністю певного явища, його типовістю і важливістю для банківської діяльності. Актуальність теми визначає її значення як для конкретного суб’єкта господарювання (банківської установи, видавництва, поліграфічного підприємства), так і для економіки в цілому.

Мета курсової роботи – це кінцевий результат, який планується отримати за допомогою наукового дослідження. Вона має формулюватись максимально лаконічно, але змістовно.

При написанні вступу студент повинен чітко усвідомити мету дослідження. У багатьох студентських роботах мета наукового дослідження має абстрактний характер.

Відповідно до мети дослідження визначають завдання. **Завдання** – це частина мети і вони не можуть бути ширшими за саму мету.

Завдання дослідження можуть містити такі елементи:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження (наприклад, виявлення сутності явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вирішення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів і результатів застосування тощо);
- всебічне вивчення практики вирішення визначеної проблеми, виявлення її типового стану, вад і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду (таке вивчення дозволяє уточнити, перевірити ті дані, які опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження);
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;
- розробка методичних рекомендацій і пропозицій щодо використання результатів дослідження в практиці роботи відповідних установ (організацій).

Завдання курсової роботи, як правило, визначаються в структурі змісту та

характеризують кожен етап дослідження для досягнення кінцевої мети. Сформульовані завдання курсової роботи можуть бути подані з нумерацією і без неї, але бажано кожне положення подавати з абзацу.

Обов'язковим елементом вступу є формулювання об'єкта і предмета дослідження.

У методології наукових досліджень розрізняють поняття “об'єкт”, “предмет” дослідження. Під об'єктом дослідження розуміють стан, процес, властивості чи особливості наукової діяльності, які описуються певною системою.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для її вивчення.

Поняття “предмет” вужче, ніж поняття “об'єкт”.

Предмет дослідження – це не просто частина об'єкта, а така його частина, через яку можна зрозуміти сутність об'єкта дослідження, розуміння цієї частини збагачує характеристики об'єкта в цілому. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка є предметом дослідження. Саме на нього треба спрямувати основну увагу, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи.

При з'ясуванні об'єкта, предмета і мети дослідження необхідно враховувати, що між ними і темою курсової роботи існують системні логічні зв'язки. Об'єктом дослідження є вся сукупність відносин різних аспектів теорії та практики науки, яка служить джерелом необхідної інформації. Предмет дослідження – це тільки ті істотні зв'язки, які підлягають безпосередньому вивченню в зазначеній роботі, є головними, такими, що визначають для конкретного дослідження.

Визначаючи об'єкт, слід знайти відповідь на питання: що розглядається? Разом з тим предмет визначає аспект вивчення, дає уявлення про зміст об'єкта дослідження, про те, які нові відносини, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриваються. Іншими словами, об'єктом є те, що досліджується. А предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Важливим елементом вступу є метод наукового дослідження. **Метод наукового дослідження** – це спосіб пізнання об'єктивної дійсності. Спосіб є певною послідовністю дій, прийомів, операцій. Спеціальні методи дослідження використовуються тільки в одній галузі наукового знання або їх застосування обмежується декількома вузькими.

Зібраний емпіричний матеріал потрібно узагальнити і проаналізувати. Для цього застосовуються різні методи зведення, угруповання та статистичного аналізу.

Статистичне зведення полягає в тому, що знаходиться в анкетах, картках та інших матеріалах зведення, що систематизувалися, все це зводиться в статистичній сукупності та позначається узагальнюючими показниками. Угруповання полягає в розчленовуванні статистичних показників на якісно однорідні групи за істотними ознаками. Для вимірювання статистичних зв'язків між ознаками явища, що

вивчається, застосовується *кореляційний аналіз*.

В основній частині курсової роботи слід викласти необхідні відомості про предмет (об'єкт) дослідження, які є необхідними та достатніми для розкриття сутності вашої роботи, висновки і рекомендації з проведеного дослідження. Основна частина курсової роботи має містити два розділи.

Перший (теоретичний) розділ курсової роботи

За своєю суттю перший розділ є загальним та оглядовим. У першому розділі викладають найбільш загальні теоретичні та методологічні аспекти обраної теми дослідження. Цей розділ є основою та передумовою для розгляду проблемних питань обраної теми. У ньому необхідно подати визначення використаних у роботі понять і термінів, їх систематизацію і класифікацію, сформулювати проблематику дослідження, критично розглянути різні точки зору щодо досліджуваної теми, розглянути історичний аспект стосовно розвитку поставленої проблеми.

Перший (теоретичний) розділ (20–25 сторінок) структурно складається з 2–3 підрозділів. Перший розділ курсової роботи певною мірою має реферативний характер, тому слід звернути увагу на необхідність посилання на використані джерела інформації.

У кінці першого розділу (стосується всіх розділів роботи) необхідно сформулювати невеликі за обсягом (до 2 сторінок) висновки.

Виконання цього розділу є найвідповідальнішим, оскільки в ньому визначається рівень вирішення проблеми, яка досліджується, на сучасному етапі та на перспективу.

Другий (розрахунково-аналітичний) розділ курсової роботи

У цьому розділі на основі вихідних даних вирішити конкретні практичні завдання, сформульовані у пунктах, з посиланням на літературні джерела.

У кінці другого розділу необхідно сформулювати невеликі за обсягом (до 2 сторінок) висновки.

Висновки – завершальна частина курсової роботи, головною метою яких є підсумки проведеної роботи. Висновки подаються як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Дуже важливо, щоб результати відповідали поставленим завданням. Вони містять стислий огляд актуальності теми, зроблених оцінок та узагальнень під час аналізу проблеми, пропозицій автора. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати в читача уявлення про ступінь досягнення автором курсової роботи поставленої мети і завдань. Обсяг висновків – 2–3 сторінки. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення. На підставі отриманих висновків у роботі слід викласти конкретні рекомендації. Вони визначають необхідні, на думку автора, подальші напрями вирішення проблеми, містять пропозиції щодо використання результатів дослідження.

У висновках необхідно співвіднести отримані висновки з метою і завданнями,

поставленими у вступі, поєднати в єдине ціле проміжні висновки, оцінити успішність власної роботи. Доцільно побудувати текст висновків як перелік, розбивши його на пункти, кожен з яких міститиме один конкретний висновок.

Список використаних джерел складається з літературних джерел і подається відповідно до чинних бібліографічних стандартів. Список відображає обсяг використаних джерел і ступінь вивченої досліджуваної теми, є візитною карткою автора роботи, його професійним обличчям, свідчить про рівень оволодіння навичками роботи з науковою літературою. Список повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи.

Додаток або кілька додатків. Додатки курсової роботи повинні містити:

- ілюстрації і таблиці допоміжного характеру;
- проміжні матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можна внести до основної частини (розрахунки, бухгалтерська і статистична звітність, копії програм робіт, інструкції, методики, опис розроблених комп'ютерних програм, допоміжні математичні докази, фотографії тощо).

2 ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Процес виконання курсової роботи містить такі етапи:

- 1) попередній етап виконання курсової роботи, сюди входять планування та підготовка до написання курсової роботи;
- 2) етап написання курсової роботи;
- 3) захист курсової роботи.

На першому етапі необхідно раціонально організувати роботу над курсовим проектом, правильно розподілити свій час. Адекватно написати роботу з обраної теми допоможе такий алгоритм:

- обрання теми;
- пошук і підбір літератури за темою, її вивчення;
- складання попереднього плану, узгодження його з керівником;
- написання розділів і підпунктів;
- формулювання висновків і рекомендацій, написання вступу;
- оформлення списку використаних джерел і додатків;
- літературне і технічне оформлення роботи, виправлення помилок;
- підготовка до захисту і захист курсової роботи.

Підготовчий етап роботи над курсовою роботою починається з обрання теми, її осмислення й обґрунтування; з переліку тем студент обирає ту, яка найбільше відповідає його інтересам.

Наступний етап починається з вивчення літератури за темою курсової роботи. Виконання завдань дослідження неможливе без ознайомлення з основними літературними джерелами з обраної теми. З метою повнішого їх пошуку необхідно

використовувати різні джерела: каталоги, картотеки кафедр і бібліотек вищого навчального закладу, а також провідних наукових бібліотек, бібліографічні покажчики, списки літератури, виноски і посилання в підручниках, монографіях, словниках; покажчики змісту річних комплектів спеціальних періодичних видань, електронні каталоги бібліотек тощо.

Під час пошуку літературних джерел необхідно з'ясувати стан вивчення обраної теми сучасною наукою, щоб конкретніше і точніше визначити напрями й основні розділи свого дослідження. Читаючи видання, необхідно уважно стежити за ходом авторської думки, уміти відрізняти головні положення від доказів та ілюстративного матеріалу. Курсова робота виконується на основі глибокого вивчення літературних джерел. Підбір і вивчення літератури для виконання письмової роботи є одним із важливих етапів роботи студента.

Пошук літературних джерел можна проводити різними методами. Загальний порядок опрацювання літературних джерел можна визначити таким:

- вивчення фондів бібліотеки вузу та інших бібліотек за тематикою і каталогами;
- вивчення літератури, яка зібрана у фондах фахових навчальних кабінетів, наукових лабораторій і кафедр вузу;
- ознайомлення з науковими публікаціями провідних науковців кафедри, факультету, університету;
- робота з періодичними виданнями фондів читального залу бібліотеки вузу;
- користування інформаційною мережею Internet;
- інші джерела за порадою керівника.

Роботу з літературними джерелами необхідно розпочати з вивчення державних документів, підручників, навчальних посібників, довідників, а також монографій. Потім перейти до вивчення статей у журналах.

Разом із вказаними літературними джерелами можуть бути використані збірники наукових праць, наукових статей і матеріали наукових конференцій.

На другому етапі студенту доцільно проаналізувати і систематизувати матеріал, а потім подати його відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підпунктів. Кожен розділ висвітлює самостійне питання, а підпункт (параграф) – окрему частину цього питання.

Тема повинна бути розкрита без логічних розривів, тому, починаючи працювати над розділом, необхідно відзначити її головну ідею, а також тези кожного підпункту. Тези необхідно підтверджувати фактами і думками різних авторів, результатами анкетування й експерименту, аналізом конкретного практичного досвіду.

На завершальному етапі передбачається написання студентом вступу і висновків курсової роботи, оформлення списку літератури і додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Захист курсової роботи . Курсову роботу студент захищає в присутності двох

членів комісії. Доповідь студент готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати 5–8 хвилин.

У доповіді необхідно:

- назвати тему курсової роботи, показати її актуальність і значущість;
- сформулювати основну мету і завдання дослідження;
- стисло розкрити зміст структури роботи;
- доповісти про головні результати роботи, зробити висновки і внести авторські пропозиції.

Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії. Під час захисту оцінюється:

- своєчасність захисту;
- якість підготовки доповіді;
- виступ;
- відповіді на запитання та зауваження.

3 ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Правила оформлення основної частини роботи

Робота має бути виконана машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу. На друкованій сторінці повинно бути 28–30 рядків по 70–75 знаків у кожному. Основний шрифт – Times New Roman, розмір основного шрифту – 14 кегель (pt), міжрядковий інтервал – 1,5. Текст потрібно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Номер сторінки розмішують у верхньому правому куті, розмір шрифту – 12 (pt). Нумерацію вказують, починаючи з другої сторінки вступу. У всій роботі, зокрема в додатках, використовується наскрізна нумерація. У випадку, якщо додаток створений із застосуванням альбомної орієнтації аркуша, ***номер сторінки проставляється у верхньому правому куті за книжкової орієнтації аркуша.*** Допускається нумерація, яка виконана від руки чорнилом, тушшю, пастою, але тільки чорного кольору.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Підчищення або зафарбування білою фарбою букв або слів у роботі допускається, але не більше трьох на одному аркуші. Помилки та неохайність в оформленні тексту є підставою для зниження загальної оцінки роботи.

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти та (за необхідності) підпункти.

Заголовки структурних частин роботи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ” друкують великими літерами з вирівнюванням по центру сторінки.

Заголовок розділу друкують великими літерами з вирівнюванням по центру сторінки (***без урахування абзацного відступу***). Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу по ширині сторінки. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Між назвами підрозділів і пунктів вільних рядків не залишають.

Відстань між заголовком (підрозділу, пункту) та текстом повинна дорівнювати двом міжрядковим інтервалам.

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти слід нумерувати арабськими цифрами. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять.

Кожну структурну частину (“ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”,

“СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”) треба починати з нової сторінки. Підрозділи в межах розділів не починають з нової сторінки. Закінчення попереднього підрозділу та початок наступного відокремлюють двома міжрядковими інтервалами. Аналогічно оформлюються закінчення пунктів у межах підрозділів.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту і підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї відсутній текст або розміщено тільки один рядок тексту.

У тексті роботи слід використовувати однотипне позначення лапок – « », а символи “%” та “№” слід друкувати окремо від цифр.

Примітки вміщують у роботі за необхідності пояснення змісту тексту, таблиці або ілюстрації. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вони стосуються. Одну примітку не нумерують.

Слово “Примітка” друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова “Примітка” ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки. Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова “Примітки” ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, “... у працях [1–7; 10]...”. Якщо наводиться цитата, то позначається порядковий номер джерела і номер сторінки (наприклад: [1, с. 35]).

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

- а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;
- б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;
- в) кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;
- г) при непрямому цитуванні, що дає значну економію тексту, слід бути точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

3.2. Правила оформлення таблиць

Цифровий матеріал у роботі варто оформляти у вигляді таблиць.

Кожна **таблиця повинна мати змістовий заголовок**, у якому відображається: найменування показників, що наведені в таблиці, найменування установи і, нарешті, період, за який наводяться дані. Заголовок розміщують після слова “Таблиця”. Слово “Таблиця” й її заголовок починають із великої літери. Назву не підкреслюють.

Напис “Таблиця” розміщують над лівим верхнім кутом таблиці з абзацу із зазначенням номера. Нумеруються таблиці в межах розділу арабськими цифрами (за винятком таблиць, наведених у додатку). **Номер таблиці** складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділених крапкою, наприклад: “Таблиця 2.1” (перша таблиця другого розділу).

Заголовки граф і рядків таблиці повинні починатися з великих літер, підзаголовки – із малих, якщо вони самостійні. Заголовки вказуються в однині. Розділяти шапку таблиці за діагоналлю не рекомендується. За необхідності нумерацію даних у таблиці, порядкові номери вказують у графі перед їх найменуванням.

Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф. Рекомендується одиниці виміру зазначати в тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

У таблицях дозволяється використання шрифту 12 pt та вертикального напрямку тексту з поворотом *проти годинникової стрілки*.

Розташовуючи в графах цифрові дані, необхідно пам’ятати про **однакову розрядність даних**, тобто **розряди цифр і коми перед десятковими дробами повинні розміщуватися на одній вертикалі**. Між розрядами цифр від II класу (одиниці тисяч) повинні бути проміжки. Кількість знаків після коми (зокрема нулі) у всіх числах повинна бути однаковою. **Цифровий матеріал необхідно вказувати з вирівнюванням по центру графи**.

Невеликі таблиці варто розміщувати в тексті, великі – у додатках.

Не допускається розташування таблиці в основному тексті, якщо, крім таблиці, на сторінці відсутня текстова частина обсягом не менше 4 рядків.

При переносі таблиці на іншу сторінку заголовки не повторюють, а повторюють лише шапку **і зверху праворуч вказують “Продовження таблиці ...”**, наприклад “Продовження таблиці 2.1”. При поділі таблиці на частини допускається її шапку або боковик замінювати відповідно до номерів граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами в першій частині таблиці. У роботі не рекомендується розривати таблиці.

Таблицю з великою кількістю граф можна поділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи виходять за формат сторінки, то в першому випадку кожної частини таблиці повторюється її шапка, у другому – боковик. Таблицю варто розміщувати зручно для читання без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

У тексті повинен бути логічний підхід до таблиці, вказівки для чого таблиця була складена. **Наприклад**, “Для характеристики основних показників страхового

ринку складемо таблицю” або ж “Для аналізу показників страхового ринку скористаємося даними таблиці 2.1”. Перед таблицею обов’язково повинна йти коротка характеристика (аналіз) її цифрових даних із посиланням на таблицю. **Розміщують таблицю після першого згадування її в тексті.** При посиланні на таблицю у тексті (без дужок) вказують слово “таблиця”, якщо посилання надається в дужках, то зазначають скорочене слово “табл.” і номер таблиці, наприклад: “Як свідчать дані таблиці 2.1, активність страхового ринку можна оцінити ...” або ж “Активність страхового ринку можна оцінити ... (табл. 2.1).” Повторні посилання на таблицю варто давати зі скороченим словом “див.”, наприклад: “... (див. табл. 2.1)”.

Після тексту перед таблицею та після таблиці у роботі варто залишати один вільний рядок.

3.3. Правила оформлення ілюстрацій

Робота повинна бути достатньо проілюстрована (схемами, графіками, кресленнями, фотографіями, діаграмами). **Ілюстрація позначається словом “Рисунок”**, яке разом із назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, “Рисунок 3.1 – Схема розміщення...”, нумеруються в межах розділу арабськими цифрами. Після назви ілюстрації повинно бути посилання на джерело інформації або, якщо це власна розробка, то у квадратних дужках це зазначити, наприклад, “Рисунок 1.5 – Організаційна структура підприємства [11, с. 48]”, або “Рисунок 1.6 – Етапи управління кредитним ризиком підприємства [складено автором]”. **Номер ілюстрації** повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою, наприклад, “Рисунок 1.2”.

Ілюстрації повинні бути розміщені так, щоб їх можна було зручно розглядати без повороту роботи. Якщо це неможливо, то ілюстрації розташовують так, щоб для їх вивчення можна було повернути роботу за годинниковою стрілкою. Не допускається розташування ілюстрації в основному тексті, якщо крім неї на сторінці відсутня текстова частина обсягом не менше 4 рядків. Не допускається використання кольорового забарвлення в ілюстраціях, крім оригінальних банківських документів і фотокарток у додатках. При позначенні окремих рядів даних у діаграмах слід використовувати різну штриховку.

При посиланні на ілюстрацію варто зазначити її повний номер, наприклад: “На рисунку 2.1 наведено...”, а повторні посилання на ілюстрацію необхідно давати зі скороченим словом “див.”, наприклад, “(див. рис. 2.1)”. Дозволяється розміщати декілька рисунків на одній сторінці. **Однак між ними має бути текстова частина.** Не варто переобтяжувати ілюстрації інформацією. Так, на одному графіку повинно бути не більш чотирьох залежностей.

Після тексту перед рисунком, а також після назви рисунка перед продовженням тексту роботи варто залишати один вільний рядок.

3.4. Правила оформлення додатків

Додатки наводяться наприкінці роботи після списку використаної літератури, оформлюють їх як продовження роботи на наступних її сторінках, розташовуючи в

порядку появи посилань у тексті. Перед додатками після списку використаних джерел інформації повинен міститися аркуш, на якому посередині аркуша прописними літерами розміру 36 pt друкують слово “ДОДАТКИ”.

У додатках розміщують допоміжний матеріал, наприклад, звітні форми про діяльність об’єкта дослідження, математичні викладення і розрахунки, таблиці допоміжних цифр, методики, розроблені в процесі виконання роботи. Якщо проводилися дослідження на ПК, то обов’язково розміщують опис алгоритмів і програм задач, що розв’язувалися за їх допомогою.

У матеріалах додатків допускається використання шрифту розміром не менше 10 pt та одинарного міжрядкового інтервалу.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковано слово “Додаток” велика літера, що позначає додаток. Між позначенням додатка та його назвою залишають один вільний міжрядковий інтервал. ***Назву додатка зазначають, якщо в ньому міститься декілька об’єктів (таблиць, ілюстрацій, формул тощо).***

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, дода-ток А, додаток Б і т. д.

Якщо для позначення додатків не вистачає літер абетки, подальше позначення додатків складається з двох літер: літери “А” і послідовно великих літер української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток АА, АБ і т. д.

Один додаток позначається як додаток А.

Додатки повинні мати спільну з рештою роботи наскрізну нумерацію сторінок. У випадку, якщо додаток створений із застосуванням альбомної орієнтації аркуша, ***номер сторінки проставляється у верхньому правому куті за книжковою орієнтацією аркуша.***

Нумерація ілюстрацій, таблиць, формул, що є в тексті додатка, здійснюється в межах кожного додатка окремо. Номер у такому випадку складається з букви додатка та порядкового номеру. Наприклад: “А.1” – перший рисунок додатка А; “А.2” – другий рисунок додатка А т. д.

Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, їх нумерують, наприклад, рисунок А.1, таблиця А.1. ***У цьому випадку назву додатка не зазначають, а зазначають лише назву таблиці або ілюстрації.***

Якщо таблиці не вміщуються на одній сторінці додатку, то їх розміщують на декількох сторінках, а в правому верхньому куті кожної з них робиться напис Продовження таблиці ...” і вказують відповідний номер, наприклад: “Продовження таблиці Б.1”.

У посиланнях в тексті роботи на ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, що містяться в додатках, рекомендується писати: “... на рисунку А.2 ...”, “... в таблиці Б.3 ...”, “... за формулою (В.1) ...”, “... у рівнянні (Г.2) ...”.

3.5. Бібліографічне оформлення курсових робіт

У зв'язку з введенням у дію нових стандартів бібліографічного опису ДСТУ 7.1:2006 “Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги і правила складання” та ДСТУ 7.80:2007 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання” змінилося бібліографічне оформлення списку використаних джерел.

При групуванні використаних джерел використовуються два способи:

- а) алфавітний;
- б) хронологічний.

Вибір способу здійснюється автором самостійно, не змінюється впродовж написання роботи і залежить від особливостей науково-дослідної роботи та специфіки джерел.

4 ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінювання курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою на основі поточного та підсумкового контролів. Поточний контроль є перевіркою дотримання графіка виконаної роботи та дотриманням вимог щодо розкриття теми. Підсумковий контроль – це захист курсової роботи. За результатами поточного контролю за виконану курсову роботу студент отримує оцінку від 0 до 60. Студент, що набрав менше 20 балів, до захисту роботи не допускається.

Оцінювання захисту курсової роботи здійснюється за такими напрямками:

- своєчасність захисту (0–5 балів);
- якість підготовки доповіді та наочного матеріалу для презентації доповіді (0–10 балів);
- виступ студента має показати ступінь володіння темою дослідження, доступність подання матеріалу (0–10 балів);
- відповіді на зауваження і запитання (0–15 балів).

За результатами підсумкового контролю виконаної курсової роботи студент отримує оцінку від 0 до 40.

5 РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Тема 1. «Аналіз факторів впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства з метою застосування у стратегічному управлінні»

Мета даної курсової роботи – дослідження факторів, що формують довгострокову прибутковість підприємства та на які підприємство не може впливати взагалі або ж має незначний вплив.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Відповідно до умов функціонування підприємства узагальнити суть факторів зовнішнього середовища підприємства та визначити предмет, мету проведеного аналізу, шляхи його реалізації.

2. Охарактеризувати фактори прямого впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства.
3. Проаналізувати фактори непрямого впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства.
4. Описати моделі зовнішнього по відношенню до підприємства середовища, що застосовуються у стратегічному управлінні.
5. Узагальнити аналітичні методи оцінки факторів зовнішнього середовища та виконати відповідні розрахунки.
6. Розробити рекомендації щодо впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємства і на його стратегію.
7. Узагальнити результати проведеного дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 2. «Аналіз факторів впливу внутрішнього середовища на діяльність підприємства з метою застосування в стратегічному управлінні»

Мета даної курсової роботи – дослідження факторів, що формують довгострокову прибутковість підприємства і перебувають під безпосереднім контролем керівників та персоналу підприємства.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Відповідно до умов функціонування підприємства узагальнити суть факторів внутрішнього середовища та визначити об'єкт аналізу, його предмет, мету та шляхи її досягнення.
2. Навести й описати структуру внутрішнього середовища та його особливості.
3. Описати функції внутрішнього середовища підприємства.
4. Дослідити фактори і показники внутрішнього середовища та їх вплив на формування стратегії діяльності підприємства.
5. Описати підходи, що використовуються для визначення виробничого потенціалу підприємства та формування його стратегії.
6. Розробити рекомендації до визначення «критичних точок» у функціонуванні підприємства та стратегічному управлінні ним для встановлення пріоритетів у розв'язанні стратегічних проблем.
7. Узагальнити результати аналізу й зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 3. «Види змін та методи їх прогнозування в середовищі підприємства для формування стратегії управління»

Мета цієї курсової роботи – узагальнення видів стратегічних змін в середовищі підприємства і методів їх прогнозування, вплив цих факторів на стратегію управління підприємством.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Відповідно до стратегії підприємства узагальнити суть видів змін у його середовищі та методи прогнозування цих змін і визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та завдання курсової роботи.
2. Описати методику прогновної екстраполяції, шляхи її використання в прогнозуванні стратегічних змін у середовищі підприємства.
3. Описати експертні методи прогнозування стратегічних змін у середовищі підприємства.
4. Розкрити суть морфологічного аналізу та його використання при прогнозуванні стратегічних змін у середовищі підприємства.
5. Описати методи прогнозного сценарію та шлях їх використання при прогнозуванні стратегічних змін у середовищі підприємства.
6. Розробити рекомендації до вибору виду можливих стратегічних змін та методу їх прогнозування у середовищі підприємства й оцінки сили їхнього впливу на стратегію підприємства.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 4. «Оцінка конкурентоспроможності підприємства на основі теорії ефективної конкуренції»

Мета даної курсової роботи – дослідження факторів, які визначають кількісні показники конкурентоспроможності підприємства.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Відповідно до умов функціонування підприємства розкрити суть видів конкуренції, що притаманні підприємству, визначити об'єкт і предмет дослідження, мету й шляхи її досягнення.
2. Виконати дослідження конкурентоспроможності підприємства на основі показників ефективності його виробничої діяльності.
3. Виконати дослідження конкурентоспроможності підприємства на основі показників його фінансового стану.
4. Виконати дослідження конкурентоспроможності підприємства на основі показників ефективності організації збуту та просування виробленої продукції на ринок.
5. Виконати дослідження конкурентоспроможності підприємства на основі показників якості виробленої продукції.
6. Сформулювати рекомендації до оцінювання конкурентоспроможності підприємства на основі теорії ефективної конкуренції.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 5. «Оцінка конкурентної позиції підприємства методом конкурентних переваг»

Мета даної курсової роботи – дослідження факторів для визначення конкурентоспроможності підприємства на основі теорії конкурентних переваг.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Відповідно до умов функціонування підприємства узагальнити суть методу конкурентних переваг і визначити об'єкт дослідження, його предмет, мету й шляхи її досягнення.
2. Виконати дослідження конкурентоспроможності підприємства на основі формування зовнішньої конкурентної переваги.
3. Виконати дослідження конкурентоспроможності підприємства на основі формування внутрішньої конкурентної переваги.
4. Описати бенчмаркінг як інструмент встановлення конкурентоспроможності підприємства.
5. Узагальнити підходи до оцінки й створення програм постійного підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі бенчмаркінгу.
6. Сформулювати рекомендації до оцінювання конкурентної позиції підприємства методом конкурентних переваг.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 6. «Управління реалізацією стратегії на підприємстві»

Мета даної курсової роботи – узагальнення підходів до управління реалізацією стратегії на підприємстві в умовах стратегічних змін та опору цим змінам з боку персоналу.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть підходів до управління реалізацією стратегії на підприємстві та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його здійснення.
2. Узагальнити й описати етапи реалізації нової стратегії підприємства.
3. Визначити завдання, що пов'язані з реалізацією стратегії підприємства.
4. Описати стратегічні зміни, пояснити позитивні й негативні фактори, що супроводжують запровадження цих змін.
5. Розкрити й описати типи опору стратегічним змінам на підприємстві з боку персоналу.
6. Узагальнити методи впровадження змін на підприємстві і підходи до подолання опору стратегічним змінам з боку персоналу.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 7. «Управління стратегією підприємства на основі використання матриці «привабливість – конкурентоспроможність» компаній «Дженерал Електрик – Мак Кінзі»

Мета даної курсової роботи – узагальнення підходу до аналізу портфеля (вибору варіантів) інвестицій при управлінні стратегією підприємства на основі матриці компаній «Дженерал Електрик – Мак Кінзі».

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити сутність аналізу портфеля інвестицій при розробці стратегії підприємства та управлінні нею, визначити об'єкт аналізу, його предмет, мету й методи її досягнення.
2. Визначити етапи проведення аналізу портфеля інвестицій при розробці стратегії підприємства та управлінні нею.
3. Описати механізм застосування матриці «привабливість – конкурентоспроможність» компаній «Дженерал Електрик – Мак Кінзі» при розробці стратегії підприємства та управлінні нею.
4. Навести характеристику та описати чинники привабливості ринку і стратегічного становища підприємства відповідно до підходу, що закладений у матриці компаній «Дженерал Електрик – Мак Кінзі».
5. Узагальнити переваги та недоліки матриці компаній «Дженерал Електрик – Мак Кінзі».
6. Сформулювати рекомендації до впровадження матриці компаній «Дженерал Електрик – Мак Кінзі» в управління стратегією підприємства.
7. Узагальнити результати аналізу й зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 8. «Управління корпоративною стратегією підприємства»

Мета даної курсової роботи – узагальнення диверсифікаційних заходів на підприємстві, які запроваджуються для зміцнення його позицій у різних галузях промисловості, і підходів, що використовуються для управління на загальнокорпоративному рівні.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення корпоративної стратегії, спрямованої на диверсифікацію підприємства та визначити об'єкт дослідження, його предмет, мету та шляхи її досягнення.
2. Описати конкретні заходи підприємства для досягнення диверсифікації та її ефективності.
3. Визначити шляхи поліпшення показників роботи в галузі, де вже діє підприємство.
4. Обґрунтувати способи отримання синергічного ефекту серед споріднених підрозділів підприємства і перетворення його в конкурентну перевагу.
5. Перелічити інвестиційні пріоритети підприємства і напрями переливання його ресурсів у найбільш перспективні галузі.
6. Сформулювати рекомендації до використання корпоративної стратегії, спрямованої на диверсифікацію підприємства.
7. Узагальнити результати аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 9. «Управління діловою стратегією підприємства»

Мета даної курсової роботи – узагальнення заходів, підходів і напрямів стратегічного управління окремими сферами діяльності підприємства для досягнення найкращих результатів.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення ділової стратегії підприємства, визначити об'єкт дослідження, його предмет, мету та шляхи її досягнення.
2. Сформулювати основні конкурентні підходи до розробки ділової стратегії підприємства.
3. Описати заходи підприємства, пов'язані із реагуванням на стратегічні зміни, які відбуваються в галузі, економіці та інших соціально значимих сферах.
4. Розробити конкурентоспроможні заходи та дії, які можуть дати довгострокову перевагу перед конкурентами.
5. Сформулювати стратегічні проблеми, що є актуальними в даний час для підприємства, та визначити механізм їх вирішення.
6. Сформулювати рекомендації до використання ділової стратегії в управлінні підприємством.
7. Узагальнити результати аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 10. «Управління функціональною стратегією підприємства»

Мета даної курсової роботи – узагальнення підходів і дій підприємства для забезпечення управління окремими його підрозділами.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення функціональної стратегії підприємства, визначити об'єкт, предмет, мету дослідження.
2. Описати стратегію маркетингової діяльності підприємства та визначити її ефективність.
3. Описати операційну стратегію підприємства і визначити її ефективність.
4. Описати інноваційну стратегію підприємства, визначити її ефективність.
5. Описати фінансову стратегію підприємства та визначити її ефективність.
6. Сформулювати рекомендації до застосування аспектів функціональної стратегії в управлінні підприємством.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 11. «Управління стратегією концентрованого зростання виробництва на підприємстві»

Мета даної курсової роботи – узагальнення групи еталонних стратегій, що формують управління змінами у виробництві продукції підприємства.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегій концентрованого зростання, пов'язаних із змінами у випуску продукції підприємством або на ринку в цілому, визначити об'єкт, предмет, мету і завдання аналізу.
2. Описати загальні підходи до формування еталонних стратегій підприємства та визначити галузі їх застосування.
3. Розглянути стратегію посилення позицій підприємства на ринку та визначити можливі способи її реалізації.
4. Описати стратегію розвитку ринку й окреслити можливі способи її реалізації.
5. Прослідкувати стратегію розвитку виробництва окремого продукту та визначити можливі способи її реалізації.
6. Сформулювати рекомендації до запровадження стратегій концентрованого зростання в управлінні підприємством.
7. Узагальнити результати аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 12. «Управління стратегією інтегрованого зростання виробництва на підприємстві»

Мета даної курсової роботи – узагальнення групи еталонних стратегій, спрямованих на управління розширенням підприємства шляхом додавання нових структур.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегій інтегрованого зростання та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження і конкретні шляхи його втілення.
2. Описати основні фактори, що зумовлюють вибір стратегії інтегрованого зростання на базі зворотної вертикальної інтеграції.
3. Охарактеризувати стратегію зворотної вертикальної інтеграції підприємства, спрямованої на зростання виробництва за рахунок придбання підприємств-постачальників або посилення контролю над ними.
4. Перелічити основні фактори, що зумовлюють вибір стратегії інтегрованого зростання на базі вертикальної інтеграції, яка спрямована до споживача.
5. Охарактеризувати стратегію розвитку підприємства на базі вертикальної інтеграції, спрямованої до споживача.
6. Сформулювати рекомендації до запровадження стратегії інтегрованого зростання в управлінні підприємством.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 13. «Управління стратегією диверсифікованого зростання виробництва на підприємстві»

Мета даної курсової роботи – узагальнення групи еталонних стратегій, спрямованих на управління диверсифікацією діяльності підприємства на ринку або в рамках галузі.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегій диверсифікованого зростання і визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його втілення.
2. Описати основні фактори, що зумовлюють вибір стратегії диверсифікованого зростання виробництва в межах окремого підприємства.
3. Охарактеризувати стратегію центральної диверсифікації виробництва на підприємстві.
4. Дати характеристику стратегії горизонтальної диверсифікації на основі виробництва нової продукції, що потребує використання нової виробничої технології.
5. Описати стратегію конгломеративної диверсифікації виробництва на підприємстві.
6. Сформулювати рекомендації до запровадження стратегії диверсифікованого зростання в управління підприємством.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 14. «Управління стратегією скорочення виробництва на підприємстві»

Мета даної курсової роботи – узагальнення групи еталонних стратегій, спрямованих на управління скороченням виробництва підприємства на основі максимального одержання доходів від його діяльності у короткостроковій перспективі, скорочення розмірів бізнесу.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегій скорочення виробництва та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження й окреслити шляхи його втілення.
2. Охарактеризувати стратегію ліквідації виробництва на підприємстві.
3. Дати характеристику стратегії максимального одержання доходів підприємства у короткостроковій перспективі.
4. Охарактеризувати стратегію скорочення розмірів підприємства і меж ведення бізнесу.
5. Дати характеристику стратегії скорочення витрат у діяльності підприємства.
6. Сформулювати рекомендації до запровадження стратегії скорочення виробництва в управлінні підприємством.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 15. «Управління стратегією лідерства у мінімізації витрат підприємства»

Мета даної курсової роботи – узагальнення конкурентного підходу до формування стратегії, яка ґрунтується на низьких повних витратах підприємства.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегії лідерства у мінімізації витрат підприємства та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його втілення.
2. Описати напрями, за якими підприємство може досягти переваги у мінімізації витрат.
3. Навести приклади ситуацій, коли можливо застосувати стратегію виробництва з низькими витратами.
4. Навести приклади ситуацій, коли можливо запровадити стратегію лідерства у мінімізації витрат.
5. Визначити переваги й недоліки стратегії низьких витрат.
6. Сформулювати рекомендації до запровадження стратегії лідерства у мінімізації витрат в управлінні підприємством.
7. Узагальнити результати аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 16. «Управління стратегією широкої диференціації виробництва»

Мета даної курсової роботи – узагальнення конкурентного підходу до формування стратегії підприємства, яка ґрунтується на створенні продукції з властивостями, відмінними від продукції підприємств-конкурентів, що приваблює споживачів.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегії широкої диференціації виробництва та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження й шляхи його втілення.
2. Описати підходи підприємства до процесу диференціації виробництва.
3. Визначити й описати види цінностей підприємства, які забезпечують можливість успішної диференціації.
4. Розкрити й описати підхід до створення купівельної цінності продукції, що свідчить про такі її характеристики й особливості, які в майбутньому знизять сукупні витрати споживача на використання продукції.
5. Розкрити й описати підхід до створення купівельної цінності продукції, що свідчить про такі її особливості, які в майбутньому підвищать результативність застосування продукції споживачем.
6. Розкрити й описати підхід до створення купівельної цінності продукції, що відображає її риси, які підвищують ступінь задоволення споживачів, але не за рахунок економії, а будь-яким іншим чином.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 17. «Управління стратегією оптимальних витрат виробництва»

Мета даної курсової роботи – узагальнення конкурентного підходу до формування стратегії, яка передбачає надання покупцям більше цінностей.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегії оптимальних витрат та встановити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його втілення.
2. Описати підходи до позиціонування продукції підприємства за шкалою «якість – обслуговування – характеристики – привабливість».
3. Сформулювати й описати характерні риси підприємства, яке успішно реалізує стратегію оптимальних виробничих витрат.
4. Зробити опис та пояснити суть конкурентного підходу, який передбачає низькі виробничі витрати й передові позиції у виробництві певної продукції, що визнана за кращу в галузі.
5. Пояснити й описати недоліки та переваги стратегії оптимальних витрат.
6. Сформулювати рекомендації до використання стратегії оптимальних витрат в управлінні підприємством.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 18. «Управління стратегією фокусування діяльності підприємства на обмеженому сегменті ринку»

Мета даної курсової – узагальнення конкурентного підходу до управління стратегією, яка передбачає орієнтацію підприємства на обмежену специфічну частину ринку.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення сфокусованої стратегії підприємства та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Сформулювати й описати декілька версій стратегії фокусування діяльності підприємства.
3. Сформулювати й описати умови привабливості та ризикованості сфокусованої стратегії.
4. Зробити опис наступальних стратегічних заходів та встановити їхній зв'язок із сфокусованою стратегією діяльності підприємства.
5. Описати захисні стратегічні заходи та встановити їхній зв'язок із сфокусованою стратегією діяльності підприємства.
6. Сформулювати рекомендації до запровадження сфокусованої стратегії в управління підприємством.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 19. «Управління стратегією упередження переходу споживачів на продукцію конкуруючого підприємства»

Мета даної курсової роботи – узагальнення конкурентного підходу до управління стратегією, яка враховує можливість виникнення у споживача додаткових витрат, пов'язаних з придбанням продукції конкуруючого підприємства.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегії упередження та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Описати ситуації, що характеризують додаткові витрати споживача при переході його на придбання продукції конкуруючого підприємства.
3. Визначити рівні стратегічного аналізу, що необхідні для розробки стратегії упередження переходу споживачів на придбання продукції конкуруючого підприємства.
4. Визначити фактори ризику та описати ситуації, за яких ризики упередження збільшуються.
5. Описати особливості планування стратегії упередження.
6. Сформулювати рекомендації до запровадження стратегії упередження в управління підприємством.
7. Узагальнити результати проведеного аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 20. «Стратегічне планування в управлінні підприємством»

Мета даної курсової роботи – узагальнення адаптивного процесу, за допомогою якого здійснюється регулярна розробка й корекція системи формалізованих планів, перегляд системи заходів для їх виконання на основі безперервного контролю та оцінки змін, які відбуваються у внутрішньому та зовнішньому стосовно підприємства середовищі.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть і призначення стратегічного планування та встановити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Описати основні принципи стратегічного планування діяльності підприємства.
3. Визначити бар'єри стратегічного планування та заходи для їх подолання.
4. Описати моделі стратегічного планування управління підприємством.
5. Охарактеризувати зміст стратегічного плану управління підприємством.
6. Сформулювати рекомендації до характеристики підсистеми стратегічного планування на підприємстві.
7. Узагальнити результати проведеного дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 21. «Стратегічні плани, проекти та програми управління підприємством»

Мета даної курсової роботи – узагальнення відмінностей стратегічних планів і програм, особливостей формування та сфери застосування стратегічних програм, критеріїв і цільових оцінок стратегічних проектів.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть стратегічного плану, проекту і програми та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Визначити основні відмінності документів стратегічного типу: плану, проекту, програми; розкрити роль стратегічного плану в організації виконання програм і проектів.
3. Описати особливості формування та сфери застосування стратегічних програм.
4. Визначити відмінності стратегічних проектів управління підприємством від стратегічних документів іншого типу.
5. Узагальнити критерії та цільові оцінки стратегічних проектів.
6. Сформулювати рекомендації для характеристики структури стратегічного плану, проекту та програми.
7. Узагальнити результати дослідження, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 22. «Забезпечення стратегічного управління підприємством на основі внесення змін у його організаційну структуру управління»

Мета даної курсової роботи – розробка управлінських рішень щодо формування організаційних структур управління (ОСУ) підприємством стратегічного типу.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть взаємодії «стратегія – структура» та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Визначити архетипи ОСУ, їх зв'язок з «життєвим циклом» підприємства, суть взаємодії «стратегія – структура», переваги й недоліки різних підходів до побудови цієї системи.
3. Визначити зв'язок між типом ОСУ та типом реакції підприємства на зовнішнє середовище.
4. Описати теорії організаційного проектування і можливості їх використання в стратегічному управлінні.
5. Описати технологію формування адекватних і неадекватних «стратегічних ОСУ», перелічити їхні ознаки.
6. Сформулювати управлінські рішення для забезпечення стратегічного управління на основі внесення змін у його організаційну структуру управління.
7. Узагальнити результати проведеного аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 23. «Організаційна культура підприємства як об'єкт управління стратегічними змінами»

Мета даної курсової роботи – узагальнення системи культурних цінностей підприємства та виявлення комплексу взаємопов'язаних факторів, що визначають напрями й умови діяльності його персоналу в стратегічному управлінні.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть організаційної культури підприємства та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження й шляхи його реалізації.
2. Визначити та описати фактори, які формують організаційну культуру підприємства.
3. Описати прояви організаційної культури та показати їх зв'язок із системою цінностей підприємства.
4. Визначити послідовність дій підприємства залежно від зміни організаційної культури в процесі управління його стратегією.
5. Сформулювати заходи керівника-стратега, спрямовані на підтримку організаційної культури підприємства.
6. Сформулювати заходи керівництва підприємства для сприйняття персоналом змін в організаційній культурі відповідно до обраної стратегії.
7. Узагальнити результати проведеного аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 24. «Стратегічний контроль в управлінні підприємством»

Мета даної курсової роботи – узагальнення управлінської діяльності на підприємстві, що полягає в аналізі та оцінюванні процесу стратегічного управління на шляху досягнення поставлених завдань і застосування обраних стратегій з позицій стратегічного контролю.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть стратегічного контролю на підприємстві та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Визначити стандарти для контролю конкурентної стратегії підприємства.
3. Визначити особливості стратегічного контролю в управлінні підприємством.
4. Описати основні етапи стратегічного контролю.
5. Описати підсистеми стратегічного контролю на підприємстві.
6. Сформулювати для підприємства рекомендації до діяльності робочої групи з контролю над виконанням стратегічної програми.
7. Узагальнити результати проведеного аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 25. «Управління реакцією персоналу підприємства на стратегічні заходи та засоби подолання опору змінам»

Мета даної курсової роботи – узагальнення структурних і динамічних характеристик міжособових, групових, міжгрупових та організаційних взаємовідносин усередині підприємства та поза його межами.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть управління реакцією персоналу підприємства на стратегічні заходи та окреслити засоби подолання опору змінам, визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Дати загальну характеристику угруповань на підприємстві та визначити критерії виділення груп.
3. Узагальнити сутність і форми „опору змінам”, характерного для персоналу підприємства, і його врахування в стратегічному управлінні.
4. Виділити й описати „суб'єктивну складову”, що входить у визначення й виконання окремих стратегічних заходів підприємства.
5. Описати дії персоналу підприємства, що свідчать про формування позитивної динаміки на шляху до підтримки змін.
6. Сформулювати рекомендації керівництву підприємства щодо забезпечення мотивованості персоналу на підтримку змін.
7. Узагальнити результати проведеного аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 26. «Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління підприємством»

Мета даної курсової роботи – узагальнення особливостей стратегічної інформації, джерел і методів її отримання, а також функціонування інформаційної системи стратегічного управління підприємством.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного управління підприємством та визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Описати особливості стратегічної інформації, джерела й методи її отримання.
3. Узагальнити специфічні риси інформаційної системи стратегічного управління підприємством.
4. Описати систему облікових, контрольних та аналітичних показників, що використовуються в стратегічному управлінні підприємством.
5. Перелічити переваги й недоліки різних систем інформаційно-аналітичного супроводу стратегічного управління підприємством.
6. Сформулювати заходи щодо підвищення економічної ефективності інформаційно-аналітичного супроводу стратегічного управління.
7. Узагальнити результати проведеного аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

Тема 27. «Фінансово-економічний механізм стратегічного управління підприємством»

Мета даної курсової роботи – узагальнення підходів до формування і реалізації комплексної стратегії розвитку підприємства, в якій поєднуються всі напрями діяльності економічного блоку системи управління.

Завдання на курсову роботу з цієї теми:

1. Узагальнити суть фінансово-економічного механізму забезпечення стратегічного управління, визначити об'єкт, предмет, мету дослідження та шляхи його реалізації.
2. Виявити й описати протиріччя між змістом і вимогами ресурсних та продуктових стратегій і фінансовими стратегіями та окреслити методи їх усунення.
3. Описати механізм поточного й стратегічного бюджетування, а також методи й джерела формування стратегічних фондів на підприємстві.
4. Перелічити економічні показники, на основі яких формується бюджет підприємства.
5. Описати економічні відносини між окремими підрозділами підприємства в умовах стратегічного управління та визначити способи їх поліпшення.
6. Сформулювати вимоги до фінансового забезпечення стратегічного управління підприємством.
7. Узагальнити результати проведеного аналізу, зробити висновки до курсової роботи.
8. Дати опис бібліографічних джерел.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Смолін І.В. Стратегічне планування розвитку організації / І.В. Смолін. - К., 2004. - 346 с.
2. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / З. Є. Шершньова. - Київ. нац. екон. ун-т. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : КНЕУ, 2004. - 699 с.
3. Богатирьова Л. Д. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / Л. Д. Богатирьова. - Держ. комітет зв'язку та інформатизації України; Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова. - О. : ОНАЗ, 2004.
4. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання : навч. посіб. / В. Г. Герасимчук. - К. : КНЕУ, 2000. - 360 с.
5. Забродська Л. Д. Стратегічне управління: реалізація стратегії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. Д. Забродська. - Х. : Консум, 2004. - 208 с.
6. Лесечко М. Д. Стратегічне планування : навч. посіб. / М. Д. Лесечко, Р. М. Рудницька : Львів, регіональний ін-т держ. управління Нац. академії держ. управління при Президентові України. - Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2004. — 73 с.
7. Макаренко П. М. Стратегічне планування: процес та процедура реалізації в менеджменті / П. М. Макаренко, Р.М. Миронова, А.П. Макаренко, Н.К. Васильєва, Г.Є. Салай; за ред. П.М. Макаренка. - Д. : ВКФ «Оксамит-Текст», 2003. - 142 с.
8. Мартиненко М. М. Стратегічний менеджмент : підручник / М. М. Мартиненко, І. А. Ігнат'єва. - К. : Каравела, 2006. - 320 с.
9. Мищенко А. П. Стратегическое управление : учеб. пособие / А.П. Мищенко. - Днепро-петровский ун-т экономики и права. - Д. : Изд-во ДУЗП, 2003. — 332 с.
10. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрями розвитку : монографія / А. П. Наливайко. - К. : КНЕУ, 2001. - 228 с.
11. Осовська Г. В. Стратегічний менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Г. В. Осовська, О. Л. Фіщук, І. В. Жалінська. - К. : Кондор, 2003. - 196 с.
12. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. – К.: Держстандарт України, 1996. – 48 с.
13. Портер М. Стратегія конкуренції: навч. посіб. /М. Портер. – К.: Основи, 1997. – 264 с.
14. Пономаренко В.С. Стратегічне управління підприємством: монографія / В.С. Пономаренко. – Х.: Основа, 1999. –620 с.
15. Пономаренко В.С., Пушкар О.І., Тридід О.М. Стратегічне управління розвитком підприємства: навч. посіб. / В.С.Пономаренко, О.І. Пушкар, О.М. Тридід. - Х.: Вид. ХДЕУ, 2002. – 252 с.
16. Шершньова З.Є.,Оборська С.В. Стратегічне управління: навч. посіб./ З. Є. Шершньова, С.В. Оборська. – К. : КНЕУ, 1999. –384 с.
17. Тридід О.М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства: монографія / О.М.Тридід. - Х.: Вид. ХДЕУ, 2002. – 364 с.